

SUOMALAISEN MAATIAISKANAN SÄILYTYSOHJELMAN TIEDOTE 2021

Tärkeitä asioita muistaa!

Luken puolelta säilytysohjelman käänteistä tiedotetaan lähinnä sähköpostitse, joten pidäthän huolta, että päivität voimassa olevan sähköpostiosoitteesi tietokannan tietoihin! Näin pysyt mukana tiedotuksessa. Tietokantaan kirjaudutaan omalla säilytystunnuksella ja tietokannan lähettämällä salasanalla:
<https://maatiaisakanat.luke.fi/Maatiaiskana/keeper/login>

Säilyttäjille on myös Facebookissa oma suljettu ryhmä:
<https://www.facebook.com/groups/407116159338858>.

Jos käytät Facebookia, olet tervetullut mukaan. Ryhmä on tarkoitettu vain säilytysohjelmassa mukana oleville.

Kasvattajakoulutus

Maanantaina 11.10. klo 18-21

Webinaari ZOOM-yhteydellä

Ohjelma:

- kanalan olosuhteet
- talvikanala
- siitosryhmän muodostaminen
- tipujen kasvatus

Kahvitauko

- kanojen terveys
- ohjeet teurastukseen
- viranomaisten vaatimukset
- salmonellatestaus
- munien myynti

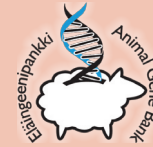
Koulutuksen pitää maatiaiskanayrittäjä Elina Lindström.

Koulutuspäivä suomalaisen maatiaiskan säilyttäjille.

Koulutuksessa opit perustiedot kanankasvatuksesta ja syventävää tietoa kanojen kasvatuksen haasteista. Kurssi on suunnattu uusille, viime vuosina kananpidon aloittaneille säilyttäjille. Paikkoja max. 20.

Ilmoittautumiset 8.10. mennessä
elaingenivarat@luke.fi

Kesto 3 h
Hinta 22€

Ilmestyy syyskuussa 2021

Julkaisija:

Suomen maa-, metsä- ja kalatalouden kansallinen geenivaraohjelma/Eläingenivarat

Ulkoasu ja taitto:

T:mi Digijiipee, www.digijiipee.net

Suomalaisen maatiaiskan säilytysohjelman yhteystiedot ovat:

Eläingenivaraohjelma,
Luonnonvarakeskus, Alimentum,
Myllytie 1, 31600 Jokioinen

Sähköposti: elaingenivarat@luke.fi

Puhelin: Petra Tuunainen 0295326607

Suomalaisen maatiaiskan säilytysohjelman neuvotteluryhmän kokoonpano:

Elina Lindström
pippuri_82@hotmail.com

Tarja Ojanne
Tarja.ojanne@elisanel.fi

Katja Rättyä
Katja.regnator@gmail.com

Luken edustajat toimivat asioiden esittelijöinä neuvotteluryhmässä ja käytännön toteuttajina.

Alkuperäinen maatiaiskana tarvitsee lisää kasvattajia/Ryhtyisinkö kasvattamaan maatiaiskanoja?

Luonnonvarakeskuksen koordinoimaa säilyttäjäverkostoa uhanalaisen suomalaisen maatiaiskan turvaamiseksi on toteutettu jo 23 vuoden ajan. Tämä aikana alkuperäinen eläinkanta on saatu pelastettua. Nyt jatkossa tarvittaisiin uusia säilyttäjiä erityisesti harvinaisimmille maatiaiskanakannoille.

Kuva: Timo Komulainen

Säilyttäjien verkosto ylläpitää maatiaiskanoja

Aktiivinen suomalaisen maatiaiskanokasvattajien verkosto säilyttää 10 maatiaiskanakantaa vaalien niiden rotupuhtautta ja monimuotoisuutta. Yksittäisiä kana-aktiiveja on kiittäminen, että nämä eläinkannat säilyivät. Uusia säilyttäjiä kaivattaisiin nyt ennen kaikkea hornion-, kiuruveden- ja savitaipaleenkannalle.

Hornionkannan historialliset juuret ulottuvat vähintään aikakauteen ennen toista maailmansotaa ja Vammalan (nykyisen Sastamalan) Hornion kylään, kun taas kiuruvedenkantaa alettiin tietoisesti säilyttää 1960-luvulta lähtien ja savitaipaleenkantaa 1970-luvulta. Lisäksi kiuruvetiseltä maatiaiselta on tutkimuksessa todettu

perinnöllisesti monimuotoinen MHC-järjestelmä eli kudasantigeenijärjestelmä, jolla on tärkeä rooli yksilön immuunivasteen muodostumisessa ja siten tautien vastustamisessa. Tämä on tärkeä, säilytettävä ominaisuus, kun eläinpopulaatiot sopeutuvat muuttuviin ympäristöolosuhteisiin.

Mitä säilytystyö vaatii?

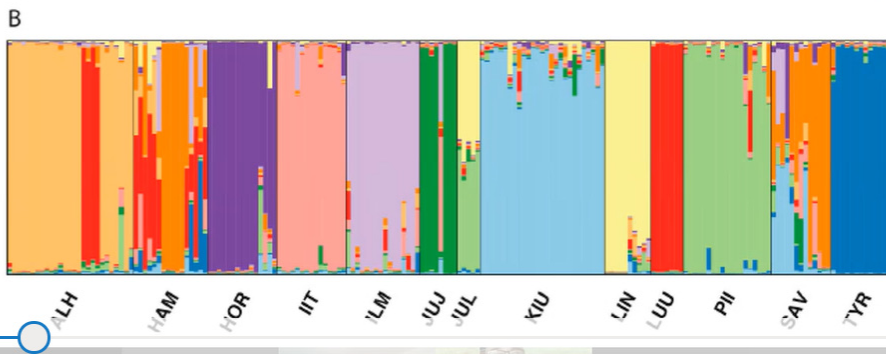
Säilytysohjelmassa maatiaiskanokasvattaja sitoutuu hoitamaan eläimiään lajille tyypillisissä, luonnollisissa olosuhteissa ikkunallisessa lattiakanalassa, jossa on ulkoilumahdollisuus. Orrelle nousu iltaisin ja hiekassa tai pehkuksessa kylpeminen ovat niin ikään kanoille tyypillisiä käytäytymistarpeita. Aivan pimeimpään

vuodenaikaan maatiaiskanat saatavat pitää munintataukoa. Monilla maatiaiskanoilla on tallella haudontavietti, joka on hävinnyt tarpeettomana nykyisiltä tuotantokanoilta.

Säilytysohjelmaan kuuluva ei saa pitää muita kanarotuja, jotta risteytminen muihin rotuihin voidaan aina tehokkaasti estää. Uutta maatiaiskanasukupolvea tulee kasvattaa joko hautomakoneessa tai emon hautomana tai molemmin keinoin. Säilytystyön onnistumisesta ja eläinten ominaisuuksista raportoidaan vuosittain nettirekisterissä. Ohjelman puitteissa on järjestetty kesäseminaareja, koulutuspäiviä ja tiedottamista. Säilytysohjelman sääntöopas on nähtävissä osoitteessa <https://maatiaiskanat.luke.fi/Maatiaiskana/>.

Geenipoolit

- Yksi väri=yksi sukulinja (klusteri)
- Jos kannassa ilmenee useita värejä, se voi olla merkki risteytymisestä. Rakennanalyysi tehty yksilöittäin.
- Maatiaiskanasta löytyi 11 erilaista geenipoolia, savitaipaleenkannassa ja hämeen kannassa oma sukulinja (klusteri).

Kuva: kuvakaappaus Juha Kantasen esityksestä, Petra Tuunainen

Teksti: Petra Tuunainen

Maatiaiskan säilytysohjelman kesäseminääri järjestettiin tänä vuonna COVID-19-tilanteen takia webinaarina. Kaikki säilyttäjät saivat sähköpostitse kutsut webinaariin, joka pidettiin 9.8.2021. Webinaari videoitiin ja se oli katsottavissa Luken Youtube-kanavalla noin kuukauden ajan. Videota oli katseltu yli 100 kertaa, joten se ilmeisesti tavoitti säilyttäjiä mukavasti. Toivottavasti kaikki halukkaat ehtivät videon nähdä.

Kesäwebinaarissa ensimmäisenä **Petra Tuunainen** Lukesta kävi läpi viime vuoden vuosiraportoinnin tuloksia ja säilytysohjelman kuulumisia. Ensi vuoden raportoinnista yritetään tehdä kattavampi analyysi, johon otetaan mukaan myös kanojen ominaisuuksia. Tämä on tehty viimeksi vuonna 2016, joten ehkä sen aika jo on.

Juha Kantanen Lukesta piti esityksen geneettisistä tutkimuksista, joissa maatiaiskan genetiikkaa on käsitelty. Suomalaisista maatiaiskannoista on lähetetty näytteitä useisiin kansainvälisiin tutkimuksiin, joiden perusteella suomalaisilla maatiaiskanannoilla on selkeästi yhteinen alkuperä. Ne ovat sukua toisilleen, mutta erottuvat selkeästi omaksi

haarakseen muista maailman kanaroduista. Suomalaiset maatiaiskanat eivät ole myöskään risteytyneet, ainakaan merkittävästi, tuotantohybrideihin. Suomalaiset maatiaiskanat erottuvat myös muista eurooppalaisista rodusta. Ne ovat läheisempää sukua aasialaisille ja itäisille rodulle. Suomeen kanat siis saattaisivat olla kulkuneudet idästä.

Suomalaisen maatiaiskantojen monimuotoisuus ja sukulaisuudet: maatiaiskanarodut näyttäsivät erovan toisistaan osa merkittävästikin. Savitaipaleen ja hämeen kantojen genomista löytyi myös erikoisuutena tuntemattoman kanapopulaation genejä, joita muista kannoista ei löydy. Ne ovat myös läheisempää sukua keskenään kuin muut kannat.

Tarja Ojanne piti kattavan esityksen maatiaiskantojen ennaltaehkäisvästä terveydenhuollosta. Tarja nosti maatiaiskantojen erityisominaisuksiksi sen, että parvessa on eri ikäisiä lintuja, joten kanalaa ei tyhjennetä säännöllisesti. Koska parvi ei vaihdu koskaan, loisten ja tautien on mahdollista siirtyä uusiin yksilöihin ja kanat saattavat elää hyvinkin vanhoiksi. Tautien vastustamista parantaakseen uutta verta parveen tulisi hankkia mie-

luummin siitosmunina. Tosin esim. mycoplasma siirtyy myös munassa. Keskeisiä kohtia maatiaiskantojen terveenä pysymiselle ovat ympäristön ja hoidon lajinmukaisuus. Kaikkien kanoja pitävien täytyy kuitenkin muistaa, että tarttuvien tautien suhteen maatiaiskanaa koskevat samat ohjeet kuin muutakin siipikarjaa. Tarja on koonnut Terve maatiaiskana-oppaan, joka tulee saataville kaikille säilyttäjäille.

Viimeisenä esityksenä **Elina Lindström** kertoi kukkojen hoidosta, teurastuksesta ja käytöstä. Elinan yritys Ellun kanat ja munat myy kukkopaišteja, joten osallistujat saivat erittäin kattavan tietopaketin aina kukkoryhmien perustamisesta ja paistikukkojen valinnasta kukkojen lopettamiseen sekä ruhon käsittelyyn ja myyntiin liittyviin lupiin asti.

Webinaarin päätteeksi suunnitelimme, että järjestäisimme webinaareja muistakin aiheista. Suunnitelmissa on järjestää tilaisuudet ainakin kannoittain säilyttäjäille sekä mahdollisuuksien mukaan muista aiheista esim. sisäsiirtoisuuden välttämisestä, siitosparvien suunnittelusta tms. Aiheideoita voi laittaa meille sähköpostiin: elaingenivarat@luke.fi.

Mykoplasman vastustaminen suomalaisen maatiaiskan säilytysohjelmassa

Kuva: Suvi Tapola

Teksti: Petra Tuunainen

Mycoplasma-sukuun kuuluu useita erilaisia bakteereja, joista linnuilla yleisimminkin esiintyy *M. gallisepticum*, *synoviae* ja *meleagridis*. Mykoplasma-bakteerit aiheuttavat kanoille erilaisia hengitystieinfektioita, kuten sivuonteloiden, henkitorven, keuhkojen ja ilmapussien tulehduksia. Lisäksi tartunta voi aiheuttaa nivel tulehduksia ja munanjohtimen tulehduksia, mutta tartunta voi olla myös oireeton. Mykoplasma-tartunnat havaitaan yleensä hengitystieoireista, muninnan laskusta tai liikkumisongelmista. Nuorilla linnuilla myös kasvu voi hidastua.

M. gallisepticum on Suomessa lakisääteisesti vastustettava eläintauti yli sadan kanan tai kalkkunan pitopaikoissa ja on bakteereista ongelmallisin. *M. gallisepticum* voi nuorilla linnuilla lisätä kuolleisuutta ja aikuisilla linnuilla hengitystieoireita, muninnan laskemista ja laihtumista. *M. synoviae* aiheuttaa akuutteja oireita (vaalea helтта, ontuminen, nivelten turpoaminen, kasvun huononeminen) lähinnä nuorilla linnuilla. Aikuisilla

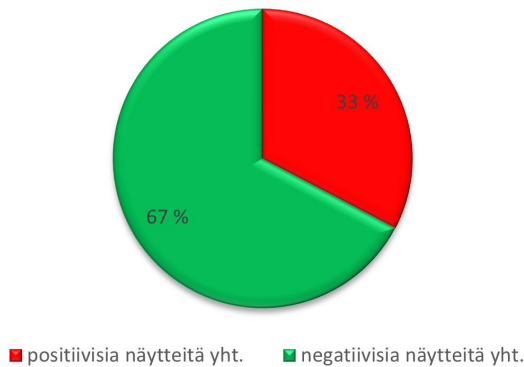
linnuilla tartunta on usein oireeton ja yleensä hengitystieoireita ei havaita. *M. meleagridis* on toistaiseksi tavattu vain kalkkunoilla.

Mykoplasmat voivat kulkeutua siipikarjatilalle useita eri teitä. Ne säilyvät tartuntakykyisinä kuivikkeissa, rehusa, vierailijoiden ja lintujen hoitajien iholla, vaatteissa, kengissä ja tietysti tartuttajina voivat olla myös parveen tulevat uudet linnut. *M. gallisepticum* ja *M. synoviae* tarttuvat myös eri lintulajien (erityisesti kanalintujen) välillä, joten mykoplasmatartunnan voi saada myös luonnon linnuilta. Tartuntojen leviämisen kannalta tärkeää olisi lintujen terveyden seuranta ja vain terveiden yksilöiden myyminen eteenpäin. Kanojen myynti-ilmoituksissa käytetään usein termiä oireeton parvi, mikä tarkoittaa, että kanat vaikuttavat silmämääräisesti arvioiden terveiltä, mutta niiden terveydentilaa ei ole tutkittu.

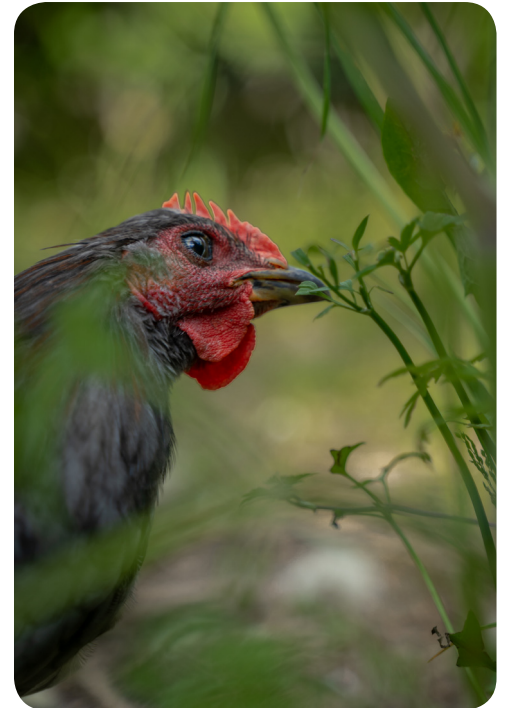
Vuonna 2015 mykoplasma-tartuntoja havaittiin ensimmäisen kerran useammalla harrastesiipikarjatilalla. Arkistonäytteitä läpikäymällä voitiin

päätellä, että mykoplasma-tartuntoja oli havaittu v. 2011 eteenpäin. Maa- ja metsätalousministeriö päätti rajoittaa mykoplasman vastustamistoimenpiteet kaupallisiin toimijoihin eli yli sadan kanan kanaloihin vuonna 2016. Taudin leviämisen estäminen harrastelinnuilla olisi edellyttänyt laajaa selvitystä sen levinneisyydestä sekä säännöllistä valvontaa tartunnan saaneissa pitopaikoissa. Selvitystä ja valvontaa ei olisi ollut mahdollista järjestää viranomaisresursseilla, koska harrastepitopaikkojen lukumäärä on suuri. Mykoplasman vastustamista kuitenkin jatketaan kaupallisissa yksiköissä, koska pitopaikat ovat usein suuria, jolloin tartunnasta aiheutuu huomattavia taloudellisia menetyksiä toimijoille. Kaupallisia toimijoita myös valvotaan säännöllisesti, jolloin pitopaikkojen tautitilanne on tiedossa eikä valvonnasta tule lisäkustannuksia.

Mycoplasma synoviae esiintyminen maatiaiskanaparvissa Suomessa, kpl kanoista

Kuva 1. *Mycoplasma synoviae* esiintyminen maatiaiskan säilytysohjelmaan kuuluvissa parvissa v.2016. Parvia testattiin 21, joista otettiin näytteitä yhteensä 104 kanasta.

Kuva: Olli Leino

Mykoplasmatilanne maatiaiskanoissa

Luonnonvarakeskus teki vuonna 2016 pienen otantatutkimuksen, joka koski *M. gallisepticum* ja *M. synoviae* esiintymistä maatiaiskan säilyttäjäillä. Näytteitä kerättiin 21 säilyttäjän parvista, viidestä linnusta per parvi. Jokaista maatiaiskantaa edusti kaksi parvea, mutta hornionkantaa oli kolme parvea ja yhteensä 14 lintua. Linnuista otettiin limakalvonäytteet, joista analysoitiin *M. gallisepticum* ja *M. synoviae*.

M. gallisepticum:n osalta kaikki testatut linnut olivat negatiivisia, mutta *M. synoviae* havaittiin 32,7 %:lla testatuista linnuista. Tutkimuksen otanta oli erittäin pientä ja tulokset toimivat lähinnä vain suuntaa antavina. Tutkimukseen näytteitä antaneilta säilyttäjiltä ei kysytty minkälaisia toimenpiteitä he mahdollisesti tekevät vastustaakseen eläintauteja.

Mykoplasmojen vastustaminen maatiaiskan säilytysohjelmassa

Luonnonvarakeskus Luke koordinoi maatiaiskan säilytysohjelmaa, mutta ei ole valvova viranomainen. Eläintautilien vastustaminen on eläin-

tenpitäjän velvollisuus. Mykoplasma-tartuntojen leviämistä voi estää hyvällä kanalan tautisuojauskella. Tautisuojauksessa voi noudattaa kanalassa ETT ry:n tekemää tilatason tautisuojausohjeita: <https://www.ett.fi/wp-content/uploads/2019/07/Siipikarjatilantautisuojaus-30.3.2016-kuvallinen.pdf>. Vierailijoiden ja luonnon lintujen kontaktit lintuihin tulisi estää, kanalaan olisi hyvä perustaa tautisulku ja linnuille tulee antaa vain puhtaaksi testattua, siipikarjalle suunniteltua rehua. Mykoplasmat ovat kaikki herkkiä yleisesti käytettävillä desinfiointiaineille sekä happamille olosuhteille (pH alle 6,8) eivätkä kestä kuumennusta (yli 39 °C). Kanalassa käytettävien työvälineiden, vaatteiden ja kenkien desinfiointi, pesu kuumalla vedellä tai saunottaminen estää bakteerin leviämistä tehokkaasti.

Jos mykoplasma-tartuntoja halutaan vähentää, täytyy eläinainees olla puhtaaksi testattua ja uusia eläimiä on hankittava vain puhtaaksi testatuilta tiloilta. Pienkanaloiden kannattaa liittyä siipikarjan terveydensurantaan erityisesti silloin, jos myy tilalta lintuja, poikasia tai siitosmunia eteenpäin: <https://www.ruokavirasto.fi/laboratoriopalvelut/elaintautitutkimukset/naytteenotto-ohjeet/siipikarja/siipikarjan-terveydensurantapaketti/>.

Mykoplasmoja vastaan voidaan kannot rokottaa, mutta nykyisin saatavilla olevat rokotteet eivät vaikuttaisi olevan riittäviä mykoplasma-tartuntojen rajoittamiseksi. Saatavilla olevat rokotteet kykenevät kyllä ehkäisemään mykoplasmojen aiheuttamia hengitystieoireita ja muninnan laskua, mutta eivät pysty ehkäisemään mykoplasmojen tarttumista.

Jos kanalassa todetaan mykoplasmatartuntoja, voidaan joko tehdä täysimittainen mykoplasmasaneeraus tai vain seurata tilannetta. Maatiaiskanat sietävät mykoplasmatartuntoja harrastajien mukaan hyvin. Tartunnat ovat usein lähes oireettomia. Kuitenkin parven mykoplasmatilanteesta olisi hyvä tiedottaa eteenpäin, jos lintuja tai siitosmunia aiotaan myydä eteenpäin. Pienkanaloissa täysimittaisen mykoplasmasaneerauksen hyötyjä on mietittävä tarkoin. Täysi saneeraus tarkoittaa koko parven vaihtoa ja kanalan perusteellista puhdistamista ja desinfiointia. Monessa maatiaiskanojen säilyttäjien pienkanaloissa näihin toimenpiteisiin ei välttämättä ole mahdollisuuksia, koska parvien vaihtoa ei tapahdu, vaan parvi täydentyy vuosittain uusilla yksilöillä. Lisäksi eläinten lopettaminen tämän taudin vuoksi kaventaa säilytysohjelman toimintamahdollisuuksia rajusti.

Maatiaiskan säilytysohjelman vuosiraportointi 2020

Teksti: Petra Tuunainen

Maatiaiskan säilytysohjelmaan kuuluvilta säilyttäjiltä pyydettiin vuosiraportointi vuoden 2020 osalta tammi-maaliskuussa 2021. Vastausprosentti oli tänä vuonna yhteensä 84 %. Vuoden 2019 vastausprosentti oli 74 % (taulukko 1). Maatiaiskan säilyttäjiä oli 203 kpl. Eniten säilyttäjiä on tyrnävän (59 kpl), piikkiön (33 kpl) ja alhon (22 kpl) kannoilla. Ilmajoen (12 kpl), hämeen (8 kpl) ja savitaipaleen (9 kpl) säilyttäjiä on vähiten.

Taulukko 1. Säilytysohjelmassa mukana olevien säilyttäjien lukumäärä ja vuosiraportoinnin raportointiprosentti.

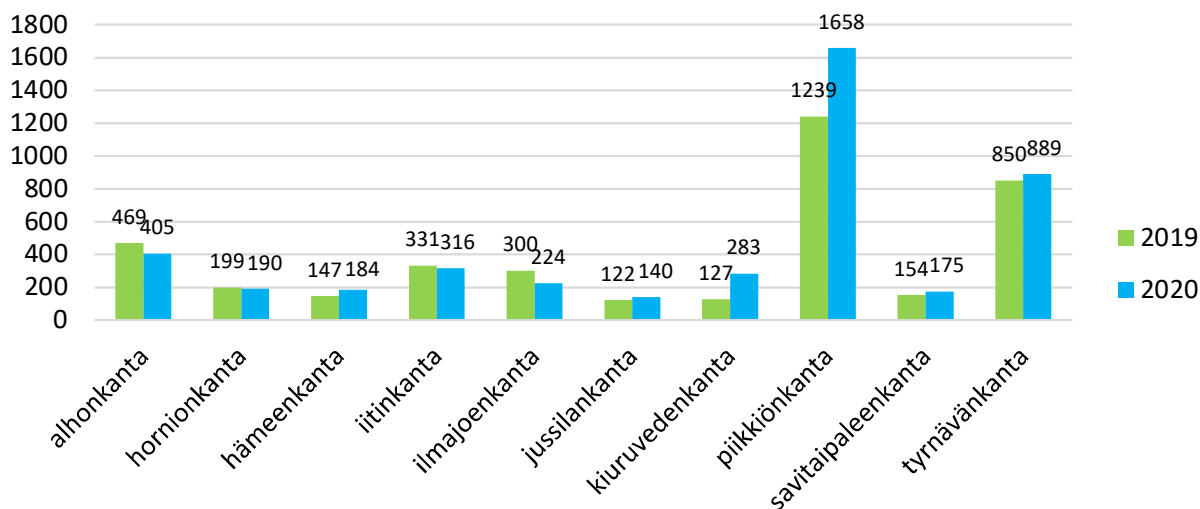
	Säilyttäjät rekisterissä, kpl	Raportoinneet, kpl	Raportointi%
alhonkanta	22	20	91
hornionkanta	14	13	93
hämeenkanta	8	7	88
iitinkanta	14	11	79
ilmajoenkanta	12	10	83
jussilankanta	15	12	79
kiuruvedenkanta	16	10	63
piikkiönkanta	33	31	94
savitaipaleenkanta	9	7	78
tyrnävänkanta	59	48	81
Yhteensä	203	170	84

Säilytysohjelmassa raportoidut eläinmäärät ovat vuoden 2020 vuosiraportoinnin tehneiden säilyttäjien. Arvioon eläinmäärästä säilytysohjelmassa on lisätty niiden säilyttäjien linnut, jotka eivät tänä vuonna jättäneet vuosiraporttia. Näiden säilyttäjien eläinmääräarvio perustuu vuoden 2020 tai 2019 raportointiin. Taulukossa poikasten lukumäärä on sisällytetty arvioon säilytysohjelman eläinmäärästä niin, että puolet poikasista on sukupuoleltaan kanoja ja puolet kukkoja, mikä tuo tuloksiin hieman harhaa, koska todennäköisesti suurin osa poikasiksi merkityistä linnuista on kanoja, jotka jo munivat, mutta ovat iältään alle vuoden. Ensi vuodeksi korjaamme vuosiraportointia tältä osin.

	Raportoidut eläinmäärä 2020				Arvio eläinmäärästä säilytysohjelmassa		
	Kanat	Kukot	Poikaset	Yhteensä	Kanat	Kukot	Yhteensä
alhonkanta	278	65	62	405	309	96	405
hornionkanta	115	32	43	190	137	53	190
hämeenkanta	151	30	3	184	170	32	202
iitinkanta	195	32	89	316	267	79	346
ilmajoenkanta	150	25	49	224	189	52	241
jussilankanta	92	19	29	140	130	39	169
kiuruvedenkanta	187	34	62	283	403	97	500
piikkiönkanta	825	133	700	1658	1212	492	1704
savitaipaleenkanta	82	22	71	175	124	56	180
tyrnävänkanta	570	83	236	889	822	245	1067
Yhteensä	2661	477	1344		3779	1243	

Kuvassa 1. on näytetty säilytysohjelmassa mukana olevien lintujen määrän muutokset vuosina 2019-2020. Kuvassa mukana olevat eläinmäärät ovat jokaisen vuoden raportoidut määrät yhteensä eli mukana on vain sellaisten säilyttäjien linnut, jotka olivat kyseisinä vuosina raportoineet. Luvuissa on laskettu yhteen kukot, kanat ja poikaset.

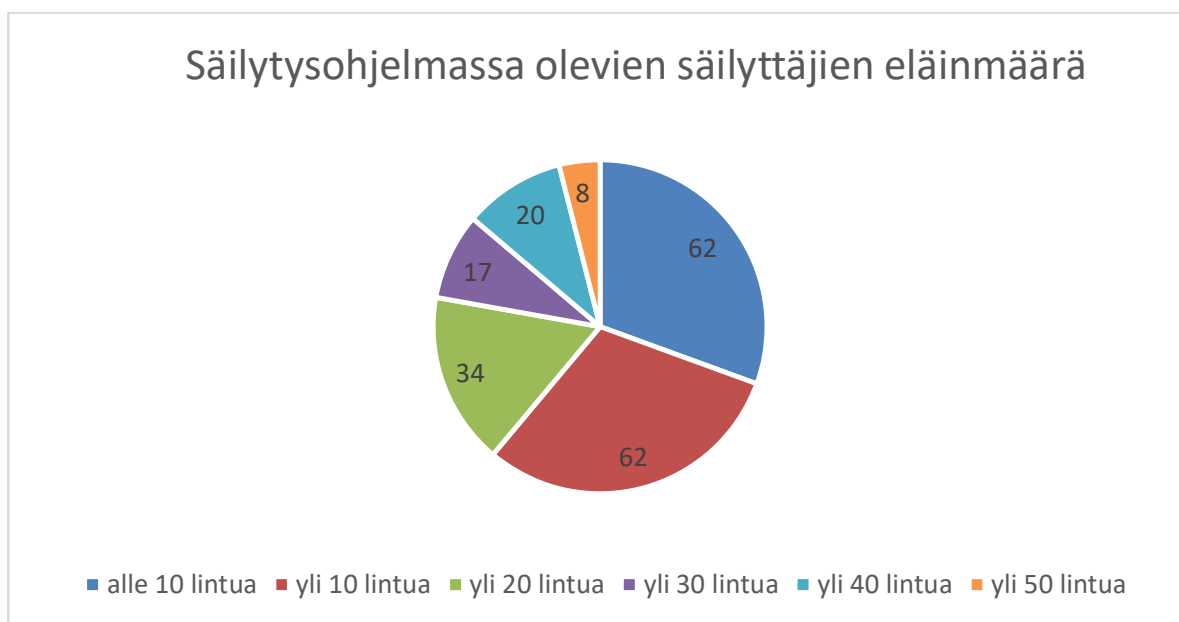
Eläinmäärän muutokset maatiaiskan säilytysohjelmassa vuosina 2019-2020

Kuva 1. Säilytysohjelmassa mukana olevien lintumäärien muutos vuosina 2019-2020

Vuoden 2020 raportoinnin perusteella, säilytysohjelmassa mukana olevilla säilyttäjillä on keskimäärin 26 lintua. 62 säilyttäjällä lintumäärä on alle 10. Säilytysohjelman sääntöjen mukaan parven tulisi olla vähintään 10 aikuista lintua, jotta populaatio pysyy elinvoimaisena. Parven ikääntyessä pitäisi parvea pyrkiä uudistamaan ja pitämään parvi lisääntyvänä. Valtaosalla säilytysohjelmaan kuuluvista säilyttäjistä tämä toteutuukin ja eläinmäärä on säilytysohjelman kannalta hyvä. Erittäin suuria eläinmääriä on vain kourallisella säilyttäjillä. 20 säilyttäjällä on lintuja yli 40, ja vain kahdeksalla säilyttäjällä lintumäärä on yli 50.

Säilytysohjelmassa olevien säilyttäjien eläinmäärä

Kuva 2. Säilytysohjelmassa olevien säilyttäjien keskimääräinen parvikoko

Kanan pitkä matka Aasian viidakosta Pohjolaan

Kuva: Timo Komulainen

TEKSTI: Juha Kantanen

Suomalainen maatiaiskana, kuten muutkin vanhat kanarodut ja nykyiset tuotantohybridit, polveutuvat pääosin punaisesta viidakkokanasta (*Gallus gallus*) Kaakkois-Aasian viidakosta. Kesyn kanan perimässä on merkkejä myös toisesta viidakkokanasta, harmaasta viidakkokanasta (*Gallus sonnerati*). Varhaisimmat arkeologiset luulöydöt kanasta (*Gallus domesticus*) Suomessa ovat rautakaudelta (2000 - 800 vuotta sitten). Kanoja on tuotu Suomeen satojen vuosien ajan ja näistä eri eläinkannoista kehittyi nykyinen suomalainen maatiaiskana.

Eurooppalaisten vanhojen kanarodujen ja nykyisten munijahybridien DNA-merkkianalyysi osoitti, että suomalaiset maatiaiskanakannat muodostavat oman erillisen geneettisen ryhmän. Lisäksi tutkimus antoi viitteitä siitä, että suomalainen maatiaiskana olisi perinnöllisesti lähempänä itäisiä, jopa aasialaisia alkuperäisrotuja, kuin länsieurooppalaisia rotuja.

Kaakkois-Aasian viidakosta kotieläimeksi otettua kanaa on jalostettu tehokkaasti. Siinä, missä punainen viidakkokana kasvattaa 10:stä munasta vuotuisen poikueensa, nykyiset

munijakanat munivat vuoden kestäväen tuotantokauden aikana pitkälti yli 300 munaa. Suomalaisen maatiaiskan vuosituotos vaihtelee 180-250 kananmunan välillä. Tehokkuuden käänköpuolena on, että kesyn kanan perinnöllinen monimuotoisuus kaventuu. Nykyisin maailmanlaajuisesti tuotantokanaloiden miljardit munijakanat ovat peräisin pääosin vain kahdelta jalostajalta.

Kuitenkin ympäristö- ja tuotantolosuhteet vaihtelevat maantieteellisesti ja ajallisesti. Tämän vuoksi on tärkeää ylläpitää mahdollisimman

perinnöllisesti rikasta kotieläinten geenivarantoa tulevaisuuden eläinjalostuksen ja ruoantuotannon tarpeisiin. Suomalaisen maatiaiskan suojelu kuuluu Suomen maa-, metsä- ja kalatalouden kansallisen geenivaraohjelman toimenpiteisiin säilyttää suomalaisia alkuperäisrotuja ja eläingenivarvoja. Maatiaiskanalla on myös tieteellistä ja kulttuurihistoriallista arvoa. Kana ja erityisesti tiput ja kananmunat liittyvät symbolisesti ja uskonnollisesti kevääseen, pääsiäisen uudelleen syntymiseen ja Jeesuksen ylösnousemiseen.

KANAKUULUTUS

Ryhdy maatiaiskanankasvattajaksi!

- Maatiaiskana on osa suomalaista kulttuuria. Uhanalainen maatiaiskana on pelastunut aktiivisen säilyttäjaverkoston ansiosta.
- Uusia säilyttäjiä kaivataan erityisesti harvinaisille hornion-, kiuruveden- ja savitaipaleenkannoille.
- Säilytysohjelmassa maatiaiskan kasvattaja sitoutuu hoitamaan eläimiään lajille tyypillisissä, luonnollisissa olosuhteissa.
- Alkuperäisrotujen ja eläingenivarojen säilyttäminen on tärkeää. Maatiaiskanakannat muodostavat oman geneettisen ryhmän, joka turvaa kanan perinnöllistä monimuotoisuutta.
- Luonnonvarakeskus (Luke) koordinoi säilyttäjaverkostoa.

Lue lisää ja tule mukaan: luke.fi/kanakuulutus

Luke
LUONNONVARAKESKUS